

Antidogma - Totalitarizmusok tegnap és ma II. rész

2013 március 22. Flag

Szöveg méret

Mentés

-
-
-

- [0](#)

Még nincs értékelve

Mérték

Paradoxon, de éppen a totalitarizmusok két nagy formája, a nemzeti - szocializmus és a kommunizmus az, amely nem vallja magát nyíltan totalitaristának.

Az előbbi egy hipermodern nyugati tradicionalizmus, az utóbbi egy archaikus keleti diktatúra volt, és nem ez az

egyetlen különbség köztük.

A kommunizmus valójában népszerűtlen maradt mindvégig, a náciizmus viszont gyorsan maga mögé állította a németek elsöprő többségét, főleg gazdasági és szociális sikereinek köszönhetően.

Mivel a hitlerizmussal ellentétben a sztálinizmus nem megnyerte, hanem kiereszkolta a tömegek támogatását, Philippe de Lara, a totalitarizmusok antropológiájának neves kutatója a kommunizmust „elfuserált nemzetiszocializmusnak” titulálta. Köztudott az is, hogy kezdetben ugyan a bolsevizmus hatott a náciizmusra, később viszont Hitler „babonázta meg” Sztálint.

Alapvető különbség a kommunizmus és a náciizmus/fasizmus között ez utóbbiak „permanens forradalom” dimenziója, amely az orosz kommunizmusban gyászos rutinba torkollott. Ez a folyamatos forradalmi jelleg különösen szembeötlő a német náciizmus esetében, amelynek – egyáltalán nem véletlenül választott – jelképe, a neolitikum óta ismert szvasztika az állandó körforgás eszméjét jeleníti meg, de tisztán kidomborodik az olasz fasizmusban is, amely a német példaképet követve mind kül-, mind belpolitikai téren igyekszik szüntelenül „formában tartani önmagát” (gyarmatbirodalom, Albánia meghódítása, „korporatív forradalom”, faji törvények stb.), jórészt mesterséges és a sajátos olasz néplélekkel összeegyeztethetetlen tételekkel teremtve meg a dinamizmus illúzióját. Mindenképpen a Duce javára írható ugyanakkor a futurista mozgalom támogatása, középületek, autósztrádák és munkásnegyedek építése, a maffia megzabolozása, a pontini mocsarak lecsapolása stb. mellett a Cinecittta, a Velencei Filmfesztivál és egy olyan filmgyártás, amely Federico Fellini-t (széria A) Mario Baváig (széria B) mindörökre az európai filmművészet egyik fénykorának számít. Már csak emiatt is nevetséges az a politikailag korrekt hisztéria, amelyet legutóbb az váltott ki, hogy Berlusconi a holokauszt emléknapján – egyébként az olaszok döntő többségével összhangban – azt találta mondani, hogy Mussolini amúgy számos jó dolgot is tett. Közös pontjuk a háború megideologizálása.

A kommunizmus számára az osztályellenségek és külföldi támogatóik jelentik a fő csapásirányt, amikor azonban szovjet Oroszország túléléséről van szó, a sztálinisták is a patriotizmus hagyományos húrjain játszanak. A náciizmus számára természetesen legfőképpen a „judeoplutokrácia” és a „judeobolsevizmus” számít főellenségnek, a fasizmus pedig a „proletár nemzetek” oldalán pozicionálja önmagát az imperialista birodalmak ellenében, ami azonban nem akadályozta meg az afrikai gyarmatok megszerzésében és Görögország megtámadásában.

Az ellenség kijelöléséhez a náciizmus/fasizmus hozzátesz egyfajta „férfias” ideológiát és a háborút, a konfliktust, a vér általi megváltást dicsőítő sommás nietzscheizmust, aminek következtében megfordított kereszténységnek is tekinthető. Egy tabula rasa alapon létrehozandó „új ember” eszméjének hordozóiként mindegyik totalitarizmus szemben áll az intézményesített vallásokkal, igyekezve eltörölni, elnyelni vagy más módon semlegesíteni őket.

A sztálinizmus mellett ez teljesen nyilvánvaló a náciizmus vonatkozásában is, amely a keresztény ifjúsági

szervezetek megszüntetésén túl a konfrontáció és a megfélemlítés, a nyilvános kigúnyolás és a belső bomlasztás módszerét egyaránt alkalmazta a kereszténységgel szemben. Még inkább, mint az önmagát racionalistának valló kommunizmus, a náciizmus az Egek Ura iránti lelkesedést földi célokra akarta mozgósítani, ami gyakorlatilag elkerülhetetlenné tette a kereszténységgel való összecsapásukat.

Kimondottan sajátos jellege ellenére viszonylag kevésbé hangsúlyozott aspektusa a totalitarizmusoknak az, hogy egy sorsdöntő pillanat megélését vizionálják. Ez a „most vagy soha” eszméje, bizonyos értelemben tehát az apokalipszis szekularizálása és modernizálása, ami számukra azt jelenti, hogy a dolgok végre megvilágosodnak, és hogy a radikális elköteleződés immáron mindenkit megkövetelhet, sőt kivétel nélkül megkövetelendő.

„Aki nincs velem, az ellenem van” – Jézus mondása a tipikusan totalitárius gondolkodás örök mementója, és mint ilyen, a totalitarizmusok zsigeri mivoltát jelentő radikális antirelativizmus szférájára. A liberalizmus reakciójaként ugyanis a totalitarizmusok azt az elvet vallják, hogy az értékek győzelme érdekében végre kell hajtani az emberek és népek totális mozgósítását. Ebben az értelemben a legnyilvánvalóbb totalitarizmusok, vagyis a kommunizmus és a náciizmus részéről egy alapvető egyetemes tapasztalható: az előbbi az osztályok nélküli társadalom, az utóbbi a fajok közötti élet-halál harc korszakának eljövételét hitte, a történelem beteljesülésének hegei értelmezésében, ami nyilvánvalóan azzal jár, hogy a radikális antirelativizmusok összeomlása egyúttal az ideológiai nihilizmus diadalát is jelenti.

A német nemzetiszocializmus vesztét – az olasz fasizmussal való szövetségén túl – végül is a kommunista Oroszország és az angolszász demokráciák „szentségtelen szövetsége” (Julius Evola) okozta, ami a totalitarizmus fogalmának az elhomályosodását eredményezte, olyannyira, hogy már csak bizonyos határokon belül tekinthető érvényesnek.

A totalitarizmusok kétségtelen közös nevezőjének számít azonban az összes emberi lény és valamennyi tevékenységi formájuk totális ellenőrzését célzó mindenre elszánt törekvésük.

Ami pedig napjaink totalitarizmusát történelmi előképeitől megkülönbözteti, az a jelenidő hatalma, az időperspektíva elvesztése a múlttal és a tradícióval szemben, de a jövővel kapcsolatban is, amely csak a katalizma képében bontakozik ki. Az aktuális totalitarizmus egy egyetemes neuraszténiára hasonlít, amelyet a semmi gőzei táplálnak. A régi totalitarizmusok furkósbotként használták a szavakat, hogy előmozdítsák az ügyüket. A mostani totalitarizmus összevissza beszél, így sterilizálva a nyelvezetet és lehetetlenné téve minden előrehaladást. Az ember azt sem tudja, hogy mit mondjon, mivel többé már nem létezik semmiféle meggyőződési forrás. Végül is olyan, mintha visszajutottunk volna a mitikus időkhöz – de mítoszok nélkül.

Gazdag István - demokrata.hu

Ajánló